

शिल्प m. so v. a. मुख NAIGH. 3, 7.

1. शिल्प UNĀDIS. 3, 28. adj. (f. छा) *bunt* VS. 24, 5. 20, 58. TS. 5, 5, 22, 1. 6, 23, 1. 20, 1.

2. शिल्प (शिल्प TBR. 3, 3, 2, 1) 1) n. Siddh. K. 249, a, 11. a) *Buntheit* Zierat, Schmuck; Kunstwerk (आश्चर्यकरं कर्म); Bild; = रूप NAIGH. 3, 7. = कर्मन् 2, 1. येभिः शिल्पैः पप्रयानामदं कृत् । येभिर्यामभ्यपिंशत् TBR. 2, 7, 15, 2. 3. दिवः शिल्पमवततं पृथिव्याः ककुभिः श्रितम् 3, 3, 2, 1. VS. 4, 9. यद्वै प्रतिरूपं तच्छिल्पम् CAT. Br. 3, 2, 1, 5. 1, 1, 1, 3. तच्छिल्पं पश्यत्यो यत्पितर्यपश्यन् PAKĀV. Br. 16, 4, 3. 8. 15, 2. देव, इह AIT. Br. 6, 27. निवेशितानि शिल्पानि तादृशानि सर्वथा Kunstwerke HARIV. 8367. एतद्धि दिव्यं शिल्पं न मानुषम् KATHĀS. 25, 175. BHĀG. P. 4, 15, 8. 3, 23, 17. सम- द्रमः शिल्पम् N. eines Sāman Ind. St. 2, 217, a. — b) *Kunstfertigkeit, Kunst, Handwerk* AK. 1, 1, 4, 15. 2, 10, 35. H. 900. an. 2, 301. MED. p. 12. त्रिविधैः शिल्पं नृत्यं गीतं वादितम् CĀNKH. Br. 29, 5. M. 3, 64. त्रिविचक- ल्पैरगर्हितैः 9, 75. शिल्पोपचारयुक्ताः 259. 10, 100. 116. MBH. 1, 2594. 3, 2637. 3, 7409. KĀM. NĪTIS. 4, 34. 19, 7. Spr. (II) 1009. 3482, v. 1. 4029. (I) 2794. VARĀH. BRH. S. 16, 18. 98, 9. नीच BṚH. 10, 3. ऽविद् 17, 9. त- स्याः शिल्पमिदं मरुत् KATHĀS. 16, 102. मायायन्त्रादिशिल्पानि 29, 42. सर्ग- कर्तृत्वं PAKĀR. 1, 1, 51. 11, 31. DAṢAR. 68, 4. Verz. d. Oxf. H. 86, b, 24. विरम शिल्पादस्मात् DUṢTAS. 93, 14. नामतिकालेषु फलं ददति शिल्पानि Spr. (II) 3602. कस्मिन्देष्टे दर्शयाम्यात्मशिल्पम् MRĒK. 47, 13. एतानि शिल्पानि मयि स्थितानि MBH. 4, 292. शिल्पं यज्ञोपजीवितं 13, 4277. वि- विधानि च शिल्पानि समदियानि सर्वतः Spr. 3302. गृह्णाति शिल्पम् MĀRK. P. 14, 77. स्वशिल्पं प्रददुः PAKĀR. 1, 11, 39. सर्वशिल्पप्रवर्तक MBH. 12, 10422. किं वापि शिल्पं तव विद्यते कृतम् welche Kunst hast du erlernt 4, 223. कृन् adj. JĀG. 2, 184. KĀM. NĪTIS. 4, 15. 30. कर्ता शिल्पसकृन्ना- णाम् Boiw. Viçvakarman's MBH. 1, 2592. HARIV. 162. Hantirung so v. a. Tätigkeit überh. BHĀG. P. 5, 11, 10 (masc.). 7, 12, 26. — c) N. ge- wisser Častra (Vālakṣhijā, Sukirti u. s. w.), welche zum sechsten Tage des Prshthjā Shaḍāha, am Viçvaḡit u. s. w. recitirt werden, AIT. Br. 6, 27. CĀNKH. Br. 25, 12. 13. 29, 5. 30, 3. ČR. 12, 3, 14. 7, 4. 9, 4. ĀCV. ČU. 8, 2, 2. 4. 5. 9, 10, 11. 11, 2. — d) *Opferlöffel* H. an. MED. — 2) m. N. pr. eines Lehrers CAT. Br. 14, 9, 4, 33. — 3) f. छा *Barbierstube* H. 1000. — 4) f. ई *Künstlerin* Verz. d. Oxf. H. 91, b, 36. — Vgl. विश्व- शिल्पि (auch KĀTJ. ČR. 22, 2, 21) und वीणा.

शिल्पक 1) (wohl n.) *eine Art Schauspiel* SĀH. D. 545. 551. — 2) f. शिल्पिका *ein best. Gras* (लक्ष्मसिपी im Hindi) RĀG. im ČKDR.

शिल्पकार m. der sich auf eine Kunst versteht, Künstler, Handwerker; f. ई RAGH. 19, 35.

शिल्पकारक m. dass.; f. कारिका AK. 2, 6, 1, 18. MĀLAY. 65, 15.

शिल्पकारिन् m. dass. BRAHMAVIV. P. im ČKDR. f. कारिणी BHARATA beim Schol. zu ČĀK. 9, 6.

शिल्पगृह n. die Werkstatt eines Künstlers oder Handwerkers KULL. M. 9, 266.

शिल्पगृह n. dass. TRIK. 3, 3, 230.

शिल्पजीविका f. eine Kunst oder ein Handwerk als Lebensunterhalt: ऽजीविका जीवेत् MBH. 14, 1295.

शिल्पजीविन् m. Künstler, Handwerker; f. ऽजीविनी H. 521. — Vgl.

शिल्पोपजीविन्.

शिल्पव (von 1. शिल्प) n. das *Bunt* —, *Geschmücktsein*: उक्ताषं वि- भर्ति शिल्पत्वाय PAKĀV. Br. 16, 6, 13.

शिल्पप्रज्ञापते m. der Urvater der Künste, Bein. Viçvakarman's MBH. 1, 2592.

शिल्पवत् (von 2. शिल्प) adj. sich auf eine Kunst verstehend, m. Künstler HARIV. 11135. शिल्पवतां वर् 162. 8938. MBH. 1, 2593. 2, 10.

शिल्पविद्या f. die Kenntniss der Künste oder Handwerke PAKĀR. 1, 10, 4.

शिल्पशाला f. = शिल्पगृह AK. 2, 2, 7. nach dem Comm. auch ऽशाल n. ČKDR.

शिल्पशास्त्र n. die Lehre von den Künsten oder Handwerken Ind. St. 1, 22. 3, 280. VAUĀH. BṚH. 21, 9. Titel bestimmter Werke MACK. Coll. 131. fg. — Vgl. शिल्पशास्त्र.

शिल्पालय 2. शिल्प + आ m. Werkstatt eines Künstlers oder Hand- werkers VARĀH. BRH. 5, 12.

शिल्पक (von 2. शिल्प) adj. sich auf die Künste verstehend: Čiva MBH. 12, 10422. nach NILAK. = शिल्पशिल्पन्.

शिल्पिन् (wie oben) 1) adj. sich auf eine Kunst verstehend; m. Künst- ler, Handwerker AK. 2, 10, 5. 3, 4, 9, 37. H. 899. MED. n. 143. HALĀ. 2, 438. P. 3, 1, 145. M. 7, 75. 138. 10, 120. JĀG. 2, 249. MBH. 1, 4340. 5322. 5, 5181. 12, 10422. 13, 612. HARIV. 9114. R. 1, 5, 17. 12, 7. 2, 79, 13 (86, 17 GORR.). 80, 21. 7, 5, 18. MRĒK. 133, 7. RAGH. 16, 38. Spr. (II) 2962. VARĀH. BRH. S. 15, 9. 11. 31, 3. 86, 20. BṚH. 23 (21), 6. RĀG-TAR. 3, 449. PAKĀR. 1, 1, 80. PAKĀT. 10, 6. शिल्पिजन VARĀH. BRH. S. 15, 5. 32, 11. चर्म° Schuhmacher 87, 8. सुर° Werkmeister der Götter AK. 3, 4, 18, 111. शिल्पिनी DAČ. 2, 27. SĀH. D. 137. PRATĀPAR. 6, a, 8. VARĀH. BRH. 24 (22), 5. — 2) f. शिल्पिनी *ein best. Parfum* (कोलदल) MED. — Vgl. रोग°, शास्त्र°. शिल्पिशाला f. die Werkstatt eines Künstlers oder Handwerkers H. 1000. HALĀ. 2, 141.

शिल्पिशाला n. = शिल्पशास्त्र Verz. d. Oxf. H. 279, b, 18.

शिल्पोपजीविन् = शिल्पजीविन् R. GORR. 2, 90, 16.

शिल्प N. pr. eines Dichters CĀNTI. 1, 2, 3. Verz. d. Oxf. H. 124, b, 5. wird auch शिल्पिन und शिल्पिन् geschrieben.

शिव UNĀDIS. 1, 153 (शिव). 1) adj. (f. छा) *gütig, freundlich, günstig; angenehm, zuträglich, wohlthuend, heilsam, segensreich, lieb* (Gegens. घोर) NAIGH. 3, 6. सख्य RV. 4, 10, 8. सखायस्ते विषुणा अग्र एते शिवाः सतो अशिवा अभूवन् 12, 5. 10, 124, 2. अतिथि 7, 9, 3. 18, 7. हत 8, 39, 3. त्रातर 4, 24, 1. पापु 1, 143, 8. उति 187, 3. धासि 4, 41, 17. मनस् VS. 2, 24. AIT. Br. 7, 33. R. GORR. 1, 38, 17. मति RV. 10, 67, 9. MĀRK. P. 118, 15. मन्यु AV. 6, 116, 3. नियुत् RV. 10, 8, 6. तनू VS. 4, 2. 16, 2. RV. 10, 16, 4. TS. 5, 7, 3, 3. PRAÇNOP. 2, 12. रस RV. 10, 9, 2. वाज 53, 8. चनुस् AV. 1, 33, 4. Wasser 2, 29, 6. R. 2, 49, 9. 56, 4. 83, 22. R. GORR. 2, 124, 21. RAGH. 5, 8. Spr. 5027. VARĀH. BRH. S. 12, 12. BHĀG. P. 1, 6, 12. Speise AV. 6, 71, 3. तेषामिन्द्र वृत्रकृत्ये शिवो भूः RV. 7, 19, 10. शिवा सखिभ्य उत म- क्तामासीत् 10, 34, 2. AV. 7, 43, 1. अर्द्धसन्नः शिवो ऽतीरिक् VS. 3, 61. 12, 17. CAT. Br. 9, 1, 2, 30. मित्रा वै शिवो देवानाम् TS. 5, 1, 1, 1. यदे शिवं त- न्मयः TBR. 2, 2, 5. 5. वर्षाः ĀCV. GRHJ. 2, 4, 14. PĀR. GRHJ. 3, 15. पुरुष ČVETĀCV. UP. 3, 11. देव 5, 14. HARIV. 14407. R. 1, 44, 7. WEBER, RĀMAT.